

رادیو پیام دوست: شنوندگان عزیز رادیو پیام دوست، آقای دکتر نصرت‌الله محمد حسینی استاد پیشین دانشگاه طهران و پژوهشگر بهائی، در مسیر شرح تاریخ و تعالیم آئین‌های آسمانی بویژه وحدت اساس ادیان الهی ضمن بیان تاریخ دیانت بهائی به شرح تعالیم حضرت بهاء‌الله نیز مبادرت نموده‌اند. ایشان تا کنون ده اصل از اصول متعدده آئین بهائی را کالیده‌اند و از امروز به بررسی قواعد این دیانت مبادرت خواهند نمود. قواعدی که حاوی مقررات عبادتی، اخلاقی و اجتماعی است و در الواح حضرت بهاء‌الله تشریع شده و وسیله دو مبین بزرگوار آن حضرت، حضرت عبدالبهاء و حضرت شوقی ربّانی تبیین گردیده است.

دکتر محمد حسینی: بسیار سپاسگزارم، شنوندگان عزیز و پرمهر و باوفای رادیو پیام دوست، دوستان به دل آشنا، چنانکه تا کنون چند بار تکرار گشته است آئین بهائی مجموعه اصول و قواعدی است که به اراده الهی وسیله حضرت بهاء‌الله بنیان گذار این آئین تشریع و توضیح گشته است. حضرت عبدالبهاء فرزند بزرگوار حضرت بهاء‌الله و نیز حضرت شوقی ربّانی نوه ارشد حضرت عبدالبهاء به عنوان دو مبین منصوص آثار حضرت بهاء‌الله نیز به تبیین این اصول و قواعد پرداخته‌اند. بیت‌العدل اعظم نیز به استناد تبیینات حضرت عبدالبهاء و حضرت شوقی ربّانی مأمور تشریح امور مبهمه و همچنین تقنین مقرراتی است که در آثار حضرت بهاء‌الله تشریع نگشته است.

اصول و قواعد آئین بهائی بسیارند. در این گفتارها تا کنون به ده اصل از اصول متعدده دیانت بهائی اشاره گشته است. همانطور که قبلاً به عرض رسیده تقسیم تعالیم آئین بهائی به اصول و قواعد صرفاً یک تقسیم شخصی برای تسهیل مطالعه این دیانت است. از امروز تعالیم بهائی را تحت عنوان قواعد دیانت بهائی مورد بررسی قرار می‌دهیم. این قواعد شامل ضوابط و تعالیم عرفانی، فلسفی، عبادتی، اخلاقی و اجتماعی است. تا کنون در زمینه بررسی اصول آئین بهائی به اصل توحید خداوند، اصل رحمانیت انسانی، اصل خلود یا جاودانگی حیات انسانی، اصل لزوم

نخستین فریضه در مبحث عبادات بهائی، اصولاً نخستین فریضه شخص بهائی، عرفان حقّ است. کتاب اقدس اثر حضرت بهاءالله با بیان این فریضه آغاز می‌گردد. در مبحث اصل توحید خداوند به استناد آثار بهائی گفته‌ایم که عرفان ذات حقّ محال است و لذا عرفان مظهر الهی در هر دور عرفان حقّ است. حضرت بهاءالله در لوح مبارک خطاب به شیخ سلمان می‌فرماید:

«ای سلمان سبیل کلّ به ذات قدم مسدود بوده و طریق کلّ مقطوع خواهد بود و محض فضل و عنایت، شمس مُشرقه از افق احدّیه را بین ناس ظاهر فرموده و عرفان این انفس مقدّسه را عرفان خود قرار فرموده».

بیان حضرت عبدالبهاء در کتاب مفاوضات به حقیقت توضیح این بیان حضرت بهاءالله است. حضرت عبدالبهاء می‌فرماید:

«عرفان حقیقت الوهیت ممتنع و مُحال. امّا عرفان مظاهر الهیه عرفان حقّست زیرا فیوضات و تجلیات و صفات الهیه در آنها ظاهر. پس اگر انسان پی به معرفت مظاهر الهیه برد به معرفه‌الله فائز گردد و اگر چنانچه از مظاهر مقدّسه غافل، از عرفان الهیه محروم».

موضوع عرفان حقّ، چگونگی وصول به عرفان حقّ، وسائل وصول به حقّ و حقیقت در آثار حضرت بهاءالله و از جمله در رساله هفت وادی، رساله چهار وادی، کتاب جواهرالاسرار و کتاب ایقان به تفصیل بیان گشته است و ما به بیان محتوای این آثار، موضوع عرفان حقّ، قبلاً در این گفتارها به تفصیل مبادرت کرده‌ایم. حضرت باب نیز در آثار مقدّس حضرتشان و از جمله رساله سلوک، صحیفه عدلیّه، رساله دلائل سبعة و کتاب بیان فارسی به توضیح نکات مهمّ‌ای پیرامون چگونگی عرفان حقّ مبادرت فرموده‌اند. به استناد همه این آثار مقدّسه، عرفان حقّ جوهر دین است. آدمی باید در حدّ توان خویش وجود را بشناسد. به مقام مربّی آسمانی خویش پی‌برد. موقع و

ظلمات وجودی دریابد. بداند که او چیست و کیست. شناخت

آدمی خصیصه‌ای است، ویژگی عظیمی است که سائر کائنات از آن محروم گشته‌اند. شاید هم پژوهشگرانه‌تر این است که بگوئیم سائر کائنات از آن معاف گشته‌اند. به هر حال این امتیاز، این موهبت که به آدمی ارزانی گشته است او را مسئولیت می‌بخشد. آدمی نباید از این موهبت سوء استفاده نماید و حاصل شناخت او باید در جهت رفاه دیگر آدمیان باشد. اینکه نخستین فریضه آدمی شناخت حق است وجه دیگرش شناخت حقیقت است. آدمی در هر آن از حیات باید در شناخت حق و حقیقت تلاش نماید تا لایق اطلاق نام انسان باشد. زیرا انس به معنای مونس و دوست گزیده است. حق، انس (انسان) را از میان کائنات و مخلوقات برگزیده و مونس حق و حقیقت گردانیده است. تا انسانی، انسان، انس، به او امر حق عامل نگردد، از حق و حقیقت پیروی ننماید، عرفان او، شناخت او، در ساحت حق مقبول نیست. عرفان با عمل توأم است. عرفان بی‌عمل هرگز در ساحت حق مقبول نیست. این نکته‌ای است که در آثار بهائی به تفصیل بیان گشته است و حضرت بهاءالله در آغاز کتاب اقدس بدان تصریح فرموده‌اند.

«لایقبل احدهما دون الآخر».

یکی بی‌دیگری مقبول نیست. هم عرفان حق واجب است و هم عمل به موجب او امر حق. حضرت بهاءالله در لوح تجلیات می‌فرمایند:

«...ایمان بالله و عرفان او تمام نشود مگر به تصدیق آنچه از او ظاهر شده و همچنین عمل

به آنچه امر فرموده و در کتاب از قلم اعلی نازل گشته...».

به منظور عرفان حق که با عرفان مظهر ظهور یعنی مرئی آسمانی در هر عصر تحقق می‌یابد، و عمل به موجب او امر الهی باید آیات الهی را تلاوت نمود، قرائت نمود. مراد از آیات الهی آثار نازله بر قلب مظهر ظهور است. در آئین بهائی مراد از آیات آثار نازله از قلم حضرت بهاءالله و نیز حضرت باب است. حضرت باب اجراء تعالیم و احکام حضرتشان را موکول به تائید و تصویب حضرت بهاءالله فرموده‌اند. حضرت بهاءالله در کتاب اقدس و دیگر الواح حضرتشان امر فرموده‌اند که بهائیان هر روز در حد امکان به تلاوت آیات حضرتشان مبادرت نمایند ولیکن تصریح می‌فرمایند که این آیات در کمال روح و ریحان تلاوت شود. در کتاب اقدس بیان مبارکی می‌فرمایند که مفادش این است: «اگر شخص یک آیه از آیات الهی را با روح و ریحان تلاوت نماید بهتر از آن است که همه آثار الهی را با کسالت قرائت نماید. آیات را به قدری تلاوت نمائید که شما را کسالت و افسردگی فرا نگیرد. بر روح خویش آنچه را که سبب کسالت و سختی است

تنها مهم‌ترین آثار حضرت بهاء‌الله بالغ بر یکصد جلد است. هزاران لوح دیگر از قلم آن حضرت نازل گشته است. با یقین توان گفت که آثار حضرت بهاء‌الله بسیار بیش از یک میلیون بیت است. حضرت باب در کتاب بیان فارسی که در سال سوّم از ظهور مبارکشان در قلعه ماکو نازل گردیده است می‌فرماید که تا کنون پانصد هزار بیت از قلم حضرتشان نازل گردیده است (باب یازدهم از واحد ششم).

با توجه به بیان حضرت شوقی ربّانی در کتاب *God Passes By* که می‌فرمایند بخش اعظم آثار حضرت باب در احوال اخیر حیاتشان نازل گردیده است بی‌تردید آثار حضرت باب از یک میلیون بیت تجاوز می‌نماید و چون حضرت بهاء‌الله می‌فرمایند تنها در ادرنه معادل جمیع کتب قبل از قلمشان نازل گشته است کلّ آثار حضرت بهاء‌الله بسیار بیش از یک میلیون بیت است.

نکته دیگر که در باب آثار الهی باید بیان شود تلاوت آیات به احسن الحان است. تلاوت آیات با الحان خوش است. حضرت بهاء‌الله در کتاب اقدس بیان مبارکی در این باب می‌فرمایند که خلاصه و مفادش این است: «آنان که آیات الهی را با الحان بسیار خوش تلاوت می‌نمایند آنچه ادراک می‌کنند از ملک زمین و آسمان برتر است. آنان عرف یعنی بوی خوش عوالم الهی را استشمام می‌کنند، عرفی که (بوی خوشی که) تنها اهل بصیرت الهی استشمام می‌نمایند. تلاوت آیات با الحان خوش دل‌های پاک را به عوالم روحانی می‌کشاند. عوالمی که توصیفشان با عبارت و اشارت میسر نیست. خوشا از برای آنان که به تلاوت آیات الهی به احسن الحان گوش فرا می‌دارند». (بند صد و شانزدهم).

اثر لحن خوش بویژه تلاوت آیات الهی به احسن الحان و نیز نوای خوش موسیقی در تلطیف عواطف روحانی و انسانی امری بدیهی است، محسوس و ملموس است، نیاز به استدلال ندارد، ولیکن پژوهش‌ده‌ها پژوهشگر برجسته جهان نیز این حقیقت را اثبات می‌نمایند. به هنگام گفتگو از تعلیم و تربیت اجباری و عمومی، یکی از قواعد و تعالیم اساسی اجتماعی بهائی بدین پژوهش‌ها

در باب تأثیر اصوات و نغمات خوش در مادران باردار، جنین، نوزاد، کودک خردسال و اصولاً همگان از نوجوانان تا کهنسالان اشاره خواهیم نمود. به هر حال حضرت بهاءالله در کتاب اقدس می‌فرماید که به فرزندان خویش تلاوت آیات را به از رزحسَن‌الحان تعلیم نمایند تا در مشارق‌اذکار (یعنی معابد بهائی و یا اماکن مخصوص دعا و ذکر حق) به تلاوت آثار ربّانی با الحان آسمانی مبادرت نمایند. هفته آینده مبحث تلاوت آیات را پی‌می‌گیریم. سپاسگزارم ش